

Найдек Володимир Леонтьович

До 80-річчя від дня народження

9 серпня 2017 р. виповнилося 80 років видатному вченому в галузі металургії і ливарного виробництва доктору технічних наук, професору, академіку НАН України *Володимир* *Леонтьовичу* *Найдеку*.

Народився В. Л. Найдек у м. Василівка, Запорізької області у родині службовця. У 1959 р. закінчив з відзнакою металургійний факультет Київського політехнічного інституту, одержав кваліфікацію інженера-металурга за спеціальністю «Автоматизація металургійних процесів» і був зарахований асистентом кафедри автоматизації теплових процесів промислових підприємств цього ж інституту. З 1960 по

1963 рр. навчався в аспірантурі, у 1963 р. захистив кандидатську дисертацію, працював асистентом, доцентом вказаної кафедри. У 1968 р. перейшов на посаду старшого наукового співробітника Інституту проблем лиття АН УРСР (нині – Фізико-технологічний інститут металів та сплавів НАН України). З 1979 по 1988 р. працював заступником, з 1988 р. – директором цього інституту. Докторську дисертацію Володимир Леонтьович захистив у 1986 р., з 1994 р. – професор, з 1995 р. – академік НАН України.

Основним напрямком наукової діяльності В. Л. Найдека є дослідження, спрямовані на підвищення якості та експлуатаційних властивостей різних сплавів масового призначення, а також синтезу нових матеріалів шляхом створення ресурсозберігаючих, екологічно чистих процесів обробки розплавів. Сукупність науково-дослідних робіт, виконаних під керівництвом В. Л. Найдека, являє собою новий науковий напрям – дослідження термодинаміки та тепломасообміну в рідкометалевих системах при цілеспрямованому провокуванні в них фізико-хімічної нерівноважності. Під керівництвом В.Л. Найдека виконано комплекс досліджень поведінки домішок, неметалевих включень і газів у високовуглецевому розплаві, створено теорію і технології рафінування і модифікування чавуну у вихрових потоках заглибленими високотемпературними газореагентними середовищами. Розроблено оригінальні технології прямого легування чавуну і сталі дефіцитними елементами, відновленими із техногенних відходів (шлаки, шлами, концентрати, зола ТЕЦ).

Значну наукову і практичну цінність мають виконані В. Л. Найдеком дослідження взаємодії розплавленого металу зі зрідженим киснем, які показали можливості цього низькотемпературного реагенту запобігати переокисленню металу на реакційних поверхнях у розплаві.

Важливе місце у роботах В. Л. Найдека посідають дослідження з проблеми підвищення властивостей кольорових сплавів, зокрема алюмінієвих та мідних. Під його керівництвом створено принципово новий процес рафінування, який полягає у введенні плазмової дуги у глибину розплаву, розроблено основи теорії взаємодії фаз, технологія і устаткування для обробки кольорових сплавів з одночасною подачею реагентів у високотемпературний заглиблений в розплав плазмовий струмінь.

Значну увагу В. Л. Найдек приділяє вивченню впливу лазерного випромінювання на перерозподіл легуючих елементів у зоні опромінювання, зміни концентрації, морфології та розмірів неметалевих включень у сталях різних типів. На підставі цих досліджень пояснено механізм аномального масопереносу елементів при лазерному впливі, визначено режими такої обробки, що забезпечують задані зміни концентрації легуючих елементів у зоні впливу. На прикладі використання лазерного випромінювання розкрито нові можливості зовнішніх впливів при формуванні композиційних та інших матеріалів із спеціальними властивостями. Вперше з використанням лазерного опромінювання алюмінієвого розплаву одержано композиційні матеріали з речовин, що не змішуються за інших умов. Володимир Леонтійович – автор понад 500 публікацій, в тому числі 10 монографій, має більш 120 авторських свідоцтв та патентів.

Перший термін роботи В. Л. Найдека на посаді директора інституту припав на непростий для української науки період – початок 90-х років. Проте багато в чому завдяки його зусиллям колектив зміг зберегти більшість наукових напрямків, що склалися в інституті, основний кістяк висококваліфікованих науковців і навіть суттєво збільшити чисельність працюючих докторів наук. Особисто Володимир Леонтійович підготував 7 докторів і 15 кандидатів наук.

В. Л. Найдек також проводить значну науково-організаційну і громадську роботу. Він є членом Бюро Відділення фізико-технічних проблем металознавства НАН України, членом металургійної секції Комітету по Державних преміях України у галузі науки і техніки, Міжвідомчої науково-технічної ради України з проблем позапічної обробки та безперервного розливання сталі, Експертної ради з металургії Вищої атестаційної комісії України, членом Експертної ради НАН України з питань науково-технічної експертизи інноваційних проектів технологічних парків, головним редактором журналів «Процессы литья» та «Металл и литье Украины», членом редакційних колегій журналів «Литейное производство», «Металлургия машиностроения», «Металознавство та обробка металів», «Литейщик России», головою спеціалізованої вченої ради інституту по присвоєнню наукових ступенів.

Окрім зазначених вище відзнак Володимир Леонтійович також нагороджений орденами України «За заслуги» I (2012 р.), II (2008 р.) та III (2003 р.) ступеня, а від Російської Федерації орденом М.В.Ломоносова, Почесною Грамотою Президії Верховної Ради УРСР, почесною відзнакою Української федерації вчених, відзнаками Міністерства освіти і науки та Національної академії наук України «За наукові досягнення», медаллю

Персоналії

Федерації космонавтики РФ ім. М. К. Янгеля. Він лауреат академічної премії ім. З. І. Некрасова, почесний академік АН вищої школи України, почесний доктор Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут».

*Дирекція ФТІМС НАН України,
колеги і учні
зичать дорогому Володимиру Леонтійовичу
з нагоди ювілею
здоров'я, щастя, неспокою,
нових творчих звершень
у його багатогранній діяльності*

